

Projekt Inlängan III

Torhamns socken, Karlskrona kommun

Antikvarisk kontroll

Blekinge museum rapport 2007:1
Mikael Henriksson

Bakgrund

Sedan 2003 har Blekinge museum, tillsammans med Länsstyrelsen i Blekinge län, bedrivit ett fornvårdsprojekt på ön Inlängan, i den yttre delen av Blekinges östra skärgård. Öns högsta punkt, den samfällda Lyckebacken, hyste en gång ett neolitiskt hållkistegravfält, RAÄ 25 i Torhamns socken (fig.1). De sista synliga lämningarna av denna fornlämning borttogs av Lundaseminarieret 1963 (se Berglund & Salomonsson 1964). Fältarbetssäsongerna 2003 och 2004 syftade huvudsakligen till att få ett grepp om dagens fornlämningssituation (se Blekinge museum rapport 2003 resp 2005:14 samt Henriksson & Nilsson 2004). Fältarbetet, kopplat till projektets tredje fas, utfördes under åren 2005 och 2006. Arbetet antog formen av återkommande, antikvariska kontroller, vilka i sin helhet inriktades på dokumentation av det pågående återställningsarbetet. Föreliggande avrapportering är en redovisning av 2005 och 2006 års fältarbete, och den utgör även den avslutande delen av den aktuella projektfasens ärendehantering. Den antikvariska insatsen bekostades i sin helhet av Länsstyrelsen.

Fig.1 – Fornlämningen RAÄ 25 i förhållande till Karlskrona tätort.

Fältarbetets genomförande

En första inspektion av undersökningsområdet gjordes gemensamt av Länsstyrelsen och Blekinge museum 2005-09-20. Vid detta tillfälle beslutades omfattningen av höstens avverkningar på Lyckebacken. Under början av december 2005 genomförde sedan

Länsstyrelsens fornvårdslag den planerade röjningen av området (fig.2). Parallellt med denna eldades de avverkade enarna upp, på en särskilt utvald plats, av Gösta Johansson från Inlängan (fig.3). Under andra hälften av månaden utfördes arbetet med fylla igen sandtäckerna inom forn-lämningen. Utvalt sandmaterial fraktades med lastbil från Grebbegården till Inlängan på arbetsbåten Filip. Sanden dumpades vid sidan om de öppna sandtäckerna, varefter man fyllde igen merparten av dessa och även packade fyllnadsmassorna med hjälp av en mindre grävmaskin. På omkring 0,3 m djup lades

fibervedduk i täckerna, med avsikt att hålla ett slutligen påfört, finare sandmaterial separerat från den grövre, underliggande sanden. Ansvarig antikvarie vid Blekinge museum kontrollerade och dokumenterade fältarbetena fortlöpande den 8:e, 15:e och slutligen den 20:e december 2005, och en muntlig delredovisning gjordes i samband med ett samråd med Länsstyrelsen strax innan juledigheten 2005. En uppföljning av fältarbetet gjordes av Länsstyrelsen och Blekinge museum 2006-06-15. Vid detta tillfälle överblickades

Fig.3 – Gösta Johansson bränner avverkade enar.

Fig.2 – Länsstyrelsens fornvårdslag röjer Lyckebacken.

resultatet av igenfyllnaden, och det kunde då även konstateras att växtlighet i form av strandråg hade slagit rot i fyllnadsmassorna (fig.4). Under september genomförde Blekinge museum så en sista efterkontroll och fotodokumentation av arbetsområdet vid gravfältet.

Resultat och diskussion

Inga tidigare okända spår av forn-lämningen RAÄ 25 framkom i samband med de antikvariska kontrollerna 2005 och 2006. Efter det nu utförda

igenfyllnadsarbetet kan man konstatera, att Lyckebacken i stort har fått tillbaka sin tidigare markprofil. Enstaka täktgropar inom fornlämningen behöver dock bearbetas ytterligare, inte minst för att bättra på övergången mellan exponerade tätkanter och det påförda sandmaterialet. Vidare återstår att fylla igen åtminstone en, sydligt liggande sandtäkt. Ytterligare avverkning inom och upprensning av den samfällda marken väster om Lyckebacken är önskvärd. Detta i kombination med ett systematiskt betetryck bör säkerställa en för framtiden bibehållen kulturmiljö på Lyckebacken.

Fig.4 – Ny växtlighet på Lyckebacken, sommaren 2006.

Figurförteckning

Fig.1 Området för antikvarisk kontroll markerat på fastighetskartan

Fig.2 Bild från röjningsfasen

Fig.3 Eldning av röjda buskar

Fig.4 strandråg på Lyckebacken i sand hämtad från Utlängan

Bilagor

Bilaga 1a-h – Urval av bilder från röjnings- och återställningsarbetena..

Källor

Skriftliga källor

Berglund, B. E., Petré, R. & Salomonsson, B. 1964. Hällkistorna på Inlängan. *Blekingeboken* 1964. Karlskrona

Henriksson, M. & Nilsson, B. 2004. Projekt Inlängan. Om ett återbesök på en unik stenåldersplats. *Blekingeboken* 2004. Karlskrona.

Nilsson, B. 2003. *Tingens och tankarnas landskap*. Försök i naturumgängets arkeologi med exempel ur Blekinges och Smålands förflutna. Lund 2003.

Otryckta källor

Blekinge museums rapport för Projekt Inlängan 2003

Blekinge museum rapport 2005:14

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr: 435-4875-06

Blekinge museum dnr: 100- 0057-06

Undersökningstid: Återkommande inspektioner 2005-09-20 till 2006-09-15

Personal: Mikael Henriksson

Läge: Fastighetskartan, blad 3F 2j

Koordinatsystem: Plan 2,5 gon W Blekinge 10.

Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn: x: 6214251 y: 1497617

Dokumentation: 75 digitala fotografier förvaras i Blekinge museum.

Fynd: Inga fynd

Kartanvändning: ©LMV, Gävle, 2007, ©LMV Ärende nr M2005/2857.

Bilaga 1a – Røjning av vegetation på Lyckebacken.

Bilaga 1b – Uppeldning av röjda enebuskar i anslutning till Lyckebacken.

Bilaga 1c – Urlastning av fyllnadsmaterial från fraktfartyg.

Bilaga 1d – Fyllnadsmaterial dumpas i anslutning till Lyckebacken.

Bilaga 1e – Pågående igenfyllnad av sandtäckter.

Bilaga 1f – Vidare igenfyllnad av täkter på Lyckebacken.

Bilaga 1g – packade fyllnadsmassor i tidigare sandtåkter.

Bilaga 1h – Parti av Lyckebacken 2006, fotograferat mot N.